

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Komáromy Izabella ügyvéd (1023 Budapest, Orgona u. 8.) által képviselt I. r. és II. r. felperesnek a dr. Sonkádi János jogtanácsos által képviseltI. r., a dr. Deák József ügyvéd (1132 Budapest, Kresz Géza u. 17.) által képviselt V. r., a dr. Kaszap Gyula ügyvéd (9021 Győr, Szent István út 11.) által képviselt VIII. r., a dr. Plesztkáts Tibor ügyvéd (1066 Budapest, Mozsár u. 12.) által képviselt X. r, a dr. Takácsné dr. Tenki Mária ügyvéd (9700 Szombathely, Fő tér 17.) által képviselt XIII. r. és a dr. Erdei József ügyvéd (1056 Budapest, Molnár u. 16.) által képviselt XV. r. alperesek ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2006. január 24-énként 30.G.40.032/2003/13. számú ítélete ellen a felperesek, valamint a II. r. és a X. r. alperes által benyújtott fellebbezések folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti,

fellebbezett rendelkezését részben megváltoztatja,

a X. r. alperes 1.764.706 (egymillió-hétszázhatvannégyezer-hétszázhat) forint tőke megfizetésére kötelezését mellőzi,

a X. r. alperest a II. r. felperes javára 1.764.706 (egymillió-hétszázhatvannégyezer-hétszázhat) forint tőke után 1991. december 19-től a teljesítésig 34+6 % mértékű késedelmi kamat, továbbá 1.046.369 (egymillió-negyvenhatezer-

háromszázhatvankilenc) forint tőke és ezen összeg után 1990. január 7-től a teljesítésig 20+6 % mértékű késedelmi kamat megfizetésére,

a II. r. alperest a II. r. felperes javára 2.092.738 (kétmillió-kilencvenkétezer-hétszázharmincnyolc) forint és ezen összeg után 1990. január 7-től a teljesítésig 20+6 % mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezi

azzal, hogy az összegeket a X. r. alperes 1.567.981 (egymillió-ötszázhatvanhétezer-kilencszáznyolcvanegy) forinttal, a II. r. alperes 3.135.692 (hárommillió-százharmincötezer-hatszázkilencvenkét) forinttal csökkentve tartozik megfizetni.

Kötelezi a II. és X. r. alperest, hogy 15 napon belül külön-külön fizessenek meg a felpereseknek 124.000-124.000 (százhuszonnégyszer-százhuszonnégyszer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a (a továbbiakban közös vállalat) az 1978. évi 4. tvr. alapján 1986. február 3-án 21 jogi személy alapította 7.500.000 forint vagyoni hozzájárulással.

(A társulási szerződés szerint ezen felül az alapításkor a fejlesztési célra, fel nem osztható vagyonként 10.000.000 forintot bocsátott a közös vállalat rendelkezésére.)

A tagok a társulási szerződést 1989. december 6-án módosították az 1988. évi VI. törvény (régí Gt.) rendelkezéseinek megfelelően.

A II. r., IV. r., V. r., VI. r., VII. r., VIII. r., X. r., XIII. r., XIV. r., XV. r. és XVI. r. alperesek mellett a az az valamint a által aláírt módosított létesítő okirat a tagok vagyoni hozzájárulásának értékét összesen 5.400.000 forintban, ezen belül a II. r. alperes, a valamint az vagyoni hozzájárulását 600-000 - 600.000 forintban, míg a többi aláíró tagét 300.000 - 300.000 forintban jelölte meg.

A Gt. hatálya alá helyezkedett közös vállalat bejegyzésére 1992. február 21-én került sor az akkor hatályos adatokkal. (A cégiratokból megállapíthatóan a vállalat működésében a bejegyzést megelőzően is több változás történt.) A vállalat tagjaként a IV. r., V. r., X. r., XIII. r., XIV. r. és XVI. r. alperesek, továbbá az és az került feltüntetésre, vagyonként pedig 12.700.000 forint.

A XIII. r. alperes 1990. december 31-i hatállyal törlésre került a közös vállalat tagjai közül, új tagot nem jegyezték be.

A közös vállalat ellen 1993. június 30-án felszámolás indult, ennek eredményeként a cégbíróság 2000. május 17-i hatállyal törölte a cégjegyzékből.

A cégjegyzék jegyzett tőke rovata a közös vállalat bejegyzésétől a cégjegyzékből történt törléséig nem változott.

Az az 1989. június 7-én kelt C.201/1989. számú kölcsönszerződés alapján 1989. szeptember 29-i lejáratnál 30.000.00 forint kölcsönt nyújtott a közös vállalatnak. A szerződés a kölcsön igénybevételének időpontját 1989. június 12. napjában, az ügyleti kamat mértékét évi 20 %-ban, a késedelmi kamat mértékét 20 + 6 %-ban határozta meg.

A közös vállalat a hitelt nem fizette vissza.

Az OKHB a közös vállalat szembeli hitelezői igényét 1993. július 5-én bejelentette a felszámolónak.

Az I. r. felperes 1993. november 30-án engedményezéssel megszerezte az OKHB közös vállalat szembeli fennálló valamennyi követelését, majd 87.897.063 forint összegű hitelezői igényét bejelentette a felszámolónak.

A felszámoló a hitelezői igénybejelentést visszaigazolta, 1997. január 17-én pedig azt közölte az I. r. felperessel, hogy a közbenső mérleg adatai szerint követelése kielégítésére 10 % alatt lesz fedezet.

Az I. r. felperes 1995. december 20-án kelt levelében a közös vállalat tagjait kezeli felelősségük alapján fizetésre szólította fel.

A a közös vállalat 1990. május 25-én C.312/1990. számon megkötött megbízási szerződés részeként 30.000.000 forintos bankgaranciát nyújtott 1991. május 31-i lejáratnál évi 34 % ügyleti illetve 34 + 6 % késedelmi kamat mellett. A bankgarancia lehívása folytán a közös vállalatnak ilyen összegű tartozása keletkezett a bankkal szemben.

Az MHB 1991. június 6-án és június 13-án felhívta a közös vállalatot követelése teljesítésére, majd 1991. szeptember 13-án végrehajtási eljárást indított a közös vállalat ellen, amelynek során több végrehajtási cselekmény történt.

A közös vállalat szembeli 1993. június 30-án megindult felszámolásra tekintettel a végrehajtási eljárást felfüggesztették.

Az MHB felszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igényét a felszámoló 1994. január 14-én és március 31-én visszaigazolta.

Az I. r. felperes kezeli felelősségük alapján a közös vállalat tagjait és volt tagjait követelése kiegyenlítésére 1996. december 30-án kelt levelében felszólította.

Az I. r. felperes, mint engedményes 1997. február 18-án előterjesztett, többször módosított keresetében alpereseknek mint a közös vállalat tagjainak, illetve volt tagjainak, a közös vállalattal szembeni követelése megfizetésére kötelezését kérte a régi Gt. 127. § (1) bekezdésére és 147. § (2) bekezdésére alapítva.

A felperes keresettől elállására illetve a felek közös kérelmére az elsőfokú bíróság a pert több alperessel szemben megszüntette.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték, elsődlegesen a követelések elévülésére hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság 1999. május 19-én meghozott 4.G.75.210/1997/51. számú ítéletével a keresetet a II. r., V. r., VI. r., VIII. r., X. r., XIII. r., XIV. r., XV. r. és XVI. r. alperesekkel szemben elutasította a követelés elévülésére hivatkozással.

Az I. r. felperes fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság 2000. június 16-án kelt Gf.I.32.502/1999/10. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A rendelkezésre álló iratok alapján tényként állapította meg, hogy az ítélettel érintett alperesek közül az V. r., X. r., XIV. r. és XVI. r. alperesek mint a közös vállalat tagjai a Gt. 127. § (1) bekezdése alapján, míg a társasági szerződés 1989. december 6-i módosítását követően 1990. december 31-i hatállyal kilépett II. r., VI. r., VIII. r., XIII. r. és XV. r. alperesek pedig a kilépett tagok felelősségére irányadó Gt. 147. § alapján kötelesek helytállni, feltéve, hogy a követelés a főkötelezettel szemben nem évült el.

A hatályon kívül helyezést követően folytatott eljárásban a perbeli követelések további engedményezésére tekintettel a II. r. felperes önként perbe lépett. Az I. r. felperes perből történő elbocsátásához az alperesek nem járultak hozzá.

A II. r. felperes módosított keresetében az időközben felszámolás folytán megszűnt közös vállalattal szemben fennálló, a felszámolási eljárás során meg nem térült tőke és kamatkövetelést érvényesített az alperesekkel szemben.

Előadta, jogelődei a közös vállalat elleni felszámolási eljárásban az eredetileg az OKHB-t megillető kölcsönkövetelésre alapítva 25.112.864 forint tőke és kamatai, míg az eredetileg a bankgarancia szerződésből eredő MHB követelésre tekintettel 30.000.000 forint tőke és kamatai megfizetése iránti hitelezői igényt érvényesítettek, amit a felszámoló nyilvántartásba vett.

2000. május 17-én jogerősen befejeződött a közös vállalat felszámolása. A záró végzés alapján a felszámoló a d, kategóriába sorolt MHB követelésből 16.778.000. forintot, az e, kategóriába sorolt OKHB követelésből pedig 1.757.230 forintot megfizetett. Ezek az összegek a Ptk. 293. §-ában foglaltak szerint elszámolva a kamattartozást csökkentették. Alperesek, mint a közös vállalat tagjai illetve volt

tagjai a felszámolási eljárásban meg nem térült tőke és kamattartozást vagyoni hozzájárulásuk arányában kötelesek megfizetni.

Alperesek továbbra is a kereset elutasítását kérték. Fenntartották elévülési kifogásukat, valamint a kereset jogalapját és összegszerűségét is vitatták.

Az elsőfokú bíróság 2001. augusztus 29-én kelt 4.G.76.025/2000/22. számú ítéletével a keresetet elutasította, felpereseket a perköltség megfizetésére kötelezte. Az MHB bankgarancia szerződésből eredő követelést azért találta megalapozatlannak, mert a rendelkezésre álló okiratok alapján azt állapította meg, hogy a közös vállalat teljesítette fizetési kötelezettségét tartozás nem áll fenn. Az OKHB-vel szemben keletkezett kölcsöntartozásra nézve az elsőfokú bíróság a követelés elévülését állapította meg.

A felperesek fellebbezése folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság 2002. november 15-én kelt Gf.I.32.730/2001/14. számú részítéletével az elsőfokú ítéletnek a keresetet a VI. r. alperessel szemben elutasító és felpereseket a VI. r. alperes részére perköltség megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyta.

Az ítélet további rendelkezését részben megváltoztatta, kötelezte az V. r., X. r., XIII. r., XIV. r., XVI. r. alpereseket, hogy az un. MHB követelésből fizessenek meg a II. r. felperesnek egyenként 708.000 forint tőkét, ezt meghaladóan a tőkekövetelés tekintetében a kereset elutasítását helybenhagyta, míg a kamatkövetelés vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítéletét - a teljes perköltségre kiterjedően - hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az ítéletnek a II. r., V. r., VIII. r., X. r., XIII. r., XIV. r., XV. r. és XVI. r. alperesekkel szemben az un. OKHB követelés iránti keresetet elutasító rendelkezését a perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az MHB követelés tekintetében a Legfelsőbb Bíróság rámutatott, a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a kölcsön visszafizetése a harmadik személy részére az MHB által vállalt garancia lehívásával történt meg 1991. május 31-én, az MHB követelése a közös vállalattal szemben 1991. május 31-én esedékessé vált. Az MHB fizetési felszólításaira, a megindult végrehajtási eljárásra és az eljárás során történt végrehajtási cselekményekre, majd a felszámolási eljárásban történt hitelezői igénybejelentésre tekintettel e követelés a főadós közös vállalattal szemben nem évült el. Az V. r., X. r., XIII. r., XIV. r. és XVI. r. alperesek ezért, mint a közös vállalat tagjai a Gt. 127. § (1) bekezdése értelmében vagyoni hozzájárulásuk arányában kezesként felelnek a közös vállalat vagyonával nem fedezett tartozásokért.

A vagyoni hozzájárulás arányát a jogerős részítélet a közös vállalat jegyzett tőkéjeként bejegyzett 12.200.000 forint összegből és az MHB tartozással érintett

alperesek egyenként 300.000 forint összegű vagyoni hozzájárulásából kiindulva 2,36 %-ban állapította meg.

A kamatkövetelésre nézve a Legfelsőbb Bíróság arra az álláspontra helyezkedett, mind a kamat mértéke és kezdő időpontja, mind a felszámolás során befolyt összegnek a Ptk. 239. §-a szerinti elszámolása tekintetében további bizonyítás szükséges.

Az OKHB követelés vonatkozásában a Legfelsőbb Bíróság rögzítette, a leszállított kereset e körben a II. r., V. r., VI. r., VIII. r., X. r., XIII. r., XIV. r., XV. r. és XVI. r. alperesek, mint tagok, illetve kilépett tagok marasztalására irányult. Rámutatott, e követelést illetően is elsődlegesen annak a közös vállalattal szembeni elévülését kellett vizsgálni, majd ettől függően azt, hogy a kilépett tagokat - II. r., VI. r., VIII. r., XV. r. alpereseket - a hitelező a kilépéstől számított öt éven belül a fizetésre felszólította-e. A rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan a felperesi jogelőd 1995. december 20-án kelt fizetésre felszólító levelét a II. r. alperes 1995. december 27-én, a VI. r. alperes 1996. január 2-án, a VIII. r. alperes 1995. december 28-án, a XV. r. alperes 1995. december 27-én vette át. A VI. r. alperes vonatkozásában így megállapítható volt, hogy a kilépését követő öt éven belül fizetésre felszólítást nem kapott, ezért a Gt. 147. § (2) bekezdése értelmében már nem tartozik helytállni, függetlenül attól, hogy a követelés a főadóssal szemben elévült-e.

A határozat indokolása rögzíti azt is, a rendelkezésre álló iratokból az is megállapítható volt, hogy a kölcsön lejártát 1989. szeptember 29-ét követően az OKHB 1990. július 18-i kérelmére 1990. augusztus 16-án megtörtént az okiratok záradékolása és a bírósági végrehajtás megindult. Ugyanakkor a végrehajtási iratok hiányában nem állapítható meg, hogy a felszámolás közzétételéig illetve az igénybejelentésig történtek-e olyan végrehajtási cselekmények, amelyek az elévülést megszakították, vagy olyan tények, amelyek a nyugvását okozták. A megismételt eljárásban ezért szükséges a végrehajtási iratok teljes körű beszerzése és elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy az OKHB követelés a közös vállalattal szemben elévült-e.

A felperesek jogerős részítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelme folytán a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság 2004. február 25-én kelt Gfv.X.31.557/2003/7. számú részítéletével a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezéseit nem érintette, az V. r., X. r., XIV. r. és XVI. r. alpereseket - az un. MHB követeléssel kapcsolatban - 708.000-708.000 forint tőkeösszegben marasztaló rendelkezést megváltoztatta és a nevezett alpereseket a II. r. felperes javára külön-külön 1.764.706 forint megfizetésére kötelezte.

Határozata indokolásában a régi Gt. 127. § (1) bekezdésében, 147. § (2) bekezdésében, 146. § (1) bekezdésében és 151. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket értelmezve arra az álláspontra helyezkedett, a közös vállalat tartozásaiért együttesen helytállni köteles tagjai illetve volt tagjai felelősségének mértékét az határozza meg, hogy vagyoni hozzájárulásuk hogyan aránylik az összes helytállni köteles személy vagyoni hozzájárulásának összegéhez.

A határozat tényként állapítja meg továbbá, hogy a felperes által a cégjegyzékben feltüntetettek kivül 1989. december 6-tól a közös vállalat tagjaként megjelölt II. r.,

VI. r., VIII. r., XV. r. alperesek valamint a és a is aláírta az 1989. december 6-i társulási szerződést, vagyoni hozzájárulásukat pedig a társulási szerződés a felperes által megjelölt összegben tüntette fel, ugyanakkor alperesek nem vitatták a felperes ezen előadását. Mindezekre figyelemmel a marasztalni kért alperesek az MHB felé fennálló 30.000.000 forint összegű tőkekövetelés 5,888 %-át, külön-külön 1.764.706 forintot tartoznak megfizetni a II. r. felperes javára.

A hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság a XIV. r. alperessel szemben a felperes keresettől történt elállása, a VI. r. és a XVI. r. alperesekkel szemben pedig a peres felek közös kérelme alapján megszüntette az eljárást.

A II. r. felperes 2005. április 21-én módosította keresetét és az MHB követelésből eredően az V. r. és a X. r. alperest 1.764.706 forint tőke után 1991. december 19. napjától a kifizetés napjáig évi 34 + 6 % késedelmi kamat, míg az OKHB követelés esetében a II. r. alperest 2.092.738 forint tőke, az V. r., VIII. r., X. r., XIII. r. és XV. r. alpereseket egyenként 1.046.369 forint tőke, valamint e tőkeösszeg után az alpereseket 1990. január 7-től a kifizetés napjáig évi 20 % + 6 % késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

Az MHB követelésre nézve előadta, a perbeli megbízási szerződés szerinti késedelmi kamat 34 + 6 %. A szerződés alapján a közös vállalatnak a csatolt fizetési felszólítás és végrehajtási záradék szerint 1991. május 31-ig, a szerződés lejáratí időpontjáig zárlati költség címen 8.885.343 forint tartozása keletkezett, amely után a Ptk. perbeli időszakra irányadó 301. § (1) bekezdése alapján évi 20 % kamatfizetési kötelezettség áll fenn tekintettel arra, hogy a megbízási szerződés az egyéb költségekre nézve a késedelmi kamatról nem rendelkezett. Az egyenes adós felszámolási eljárásában az MHB követelésből megtérült 16.778.000 forintnak a Ptk. 293. §-a szerint a késedelmi kamatokra és a zárlati költségekre történt elszámolása a kereset szerinti részletes számításból megállapíthatóan 1991. december 18-ig fedezi a késedelmi kamatot és a zárlati költséget, így az V. r. és X. r. alperesek késedelmi kamatfizetési kötelezettsége a jogerős részítélet szerinti tőke összegek után 1991. december 19. napjától áll fenn.

Az OKHB követelésre nézve a jogerős részítéletben foglaltakra utalva hangsúlyozta, a bírósági végrehajtási eljárás megindulását követően a Budapesti Végrehajtói Iroda az iratokat 1991. április 30-án küldte meg a Hajdó-Bihar Megyei Bírósági Végrehajtói Irodának.

1992. február 22-én a végrehajtási jog az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, a végrehajtó iroda 1991. augusztus 5-én kitűzte az ingatlan árverést, 1991. augusztus 23-ára 23.500.000 forint becsértéken.

Az OKHB 1991. augusztus 13-án kelt felülvizsgálati kérelme alapján a Hajdúszoboszlói Városi Bíróság 1992. június 12-én kelt végzésével a becsértéket 54.300.000 forintban állapította meg, amely határozat 1992. július 16-án emelkedett jogerőre. Az ettől számított egy éven belül, 1993. július 5-én az OKHB követelését a

felszámolási eljárásban hitelezői igényként bejelentette. Mindezekből megállapítható, az egyenes adóssal szemben a követelés nem évült el.

E körben az összecszerűsége nézve a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság határozatában is elfogadott számítási módra utalva kifejtette, a követelésért helytállni köteles, a keresetben név szerint felsorolt tagok vagyoni hozzájárulásának összege 7.200.000 forint, így tehát egy 300.000 forint összegű tagi hozzájárulással rendelkező tag kezési felelősségének mértéke 1/24. A közös vállalat által meg nem fizetett 25.112.864 forint tőkeösszeg alapul vételével a 300.000 forint vagyoni hozzájárulással rendelkező V. r., VIII. r., X. r., XIII. r. és XV. r. alperesek 1.046.369 forintot, míg a II. r. alperes a 600.000 forint vagyoni hozzájárulásra tekintettel 2.092.738 forintot tartozik megfizetni.

A felszámolási eljárás során megtérült 1.757.230 forint az esedékesség napját követő naptól, 1989. szeptember 30-tól 1990. január 6-ig nyújt fedezetet a kölcsönszerződés szerinti 20 + 6 % késedelmi kamatra. Alperesek tehát a késedelmi kamatot 1990. január 7-től tartoznak megfizetni.

A felperesek módosított keresetük alátámasztására okiratmásolatokat csatoltak, köztük a végrehajtási eljárás keresetben hivatkozott iratait is.

Alperesek továbbra is a kereset elutasítását, a felperesek perköltségben marasztalását kérték.

A II. r. alperes korábbi perbeli nyilatkozatait megismételve hangsúlyozta, a cégjegyzékbe a közös vállalat tagjaként nem került bejegyzésre, így a közhiteles cégnyilvántartás adatai kétséget kizáróan bizonyítják azt, hogy 1989. december 6-tól már nem volt tagja a közös vállalatnak. A felperesi jogelőd fizetési felszólítását 1995. december 27-én, azaz a tagsági viszony megszűnését követő öt év eltelte után vette át, ezért a követelés vele szemben elévült. Egyebekben a felperesi követelés összecszerűségét, a késedelmi kamat mértékét nem vitatta.

A X. r. alperes az MHB kamatkövetelésre nézve azt hangsúlyozta, a kezési felelőssége kizárólag a közös vállalattal szemben érvényesíthető, ki nem elégített kamatfizetési kötelezettségért áll fenn, tekintettel a felelősség járulékos jellegére. Állította, annak ellenére, hogy a közös vállalat felszámolására irányadó 1986. évi 11. tvr. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely szerint a felszámolási eljárásban a kamatkövetelés csak a felszámolási zárómérleg elkészítésének időpontjáig lenne érvényesíthető, ezt csak az 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 35. § (1) bekezdése mondja ki, értelemszerűen a közös vállalat elleni felszámolási eljárásban sem volt lehetőség a zárómérleg elkészítését követően a kamat érvényesítésére. A közös vállalat zárómérlege 1999. június 3-án elkészült, az ezt követő időszakra érvényesített kamatigény ezért megalapozatlan.

Az OKHB követelésre nézve nem vitatta az elévülés folyamatos megszakadását az esedékesség napjától 1992. június 12-éig, a becsérték bíróság általi megállapítása időpontjáig. Ugyanakkor úgy vélte, a becsértéket megállapító határozat jogerőre emelkedése nem minősül az elévülést ismételten félbeszakító újabb végrehajtási cselekménynek. Így az elévülés 1992. június 12-étől számított egy év elteltével 1993. június 12-én bekövetkezett. Az OKHB azonban hitelezői igénybejelentését a felszámolási eljárásban csak ezt követően terjesztette elő. Ezért a követelés elévült.

Az összecszerűség illetve a késedelmi kamat mértéke tekintetében a felperes előadásának megalapozottságát nem vitatta.

Az elsőfokú bíróság 2006. január 24-én kelt 30.G.40.032/2003/13, számú ítéletével a felperesek részére az V. r. és a X. r. alperest 1.764.706 forint és annak 1991. december 19-től a kifizetésig 34 + 6 % kamata, a II. r. alperest 2.092.738 forint és ezen összeg után 1990. január 7-től a kifizetésig 20 + 6 % kamat, az V. r., VIII. r., X. r., XIII. r. és XV. r. alpereseket pedig 1.046.369 forint és annak 1990. január 7-től a kifizetésig évi 20 % kamata, továbbá fejenként 200.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a felszámolási eljárásban kifizetett összeg Ptk. 293. §-a szerinti elszámolására tekintettel az MHB követeléssel összefüggésben felpereseket 1.764.706 forint tőke és annak kamatai illetik meg.

Az OKHB követelésre nézve az elsőfokú bíróság a becsatolt végrehajtási iratok alapján azt állapította meg, hogy végrehajtási cselekmények megszakították az elévülést. A késedelmi kamat mértékét a perbeli szerződés alapján 20 + 6 %-ban találta megállapíthatónak. Megalapozatlannak találta az elsőfokú bíróság az alperesek azon védekezését, hogy nem voltak tagjai a közös vállalatnak. Mindezekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Az ítélettel szemben a felperesek, továbbá a II. r. és a X. r. alperesek fellebbeztek jogi képviselő útján.

Felperesek a 2007. október 30-án módosított fellebbezésükben az első fokú ítélet II. r. és X. r. alperest marasztaló rendelkezéseinek megváltoztatását kérték, a X. r. alperest a II. r. felperes javára 1.764.706 forint után 1991. december 19-től a kifizetésig 34 % + 6 % kamat, valamint 1.046.369 forint tőke és annak 1990. január 1-től a kifizetésig 20 % + 6 % kamata megfizetésére, a II. r. alperest a II. r. felperes javára 2.092.738 forint és ezen összeg után 1990. január 1-től a kifizetésig 20 % + 6 % kamat megfizetésére kérték kötelezni.

Előadták, a módosított kereset a II. r. és a X. r. alpereseknek kizárólag a II. r. felperes javára történő marasztalására irányult, az elsőfokú bíróság ítéletének ettől eltérő, alpereseket mindkét felperes javára marasztaló rendelkezése ezért téves és jogszabálysértő.

Sérrelmezték azt is, annak ellenére, hogy az OKHB tőkekövetelés után a II. r. és X. r. alperesekkel szemben egyaránt 20 % + 6 % mértékű késedelmi kamatigényt érvényesítettek, az elsőfokú bíróság a X. r. alperest mindössze 20 % mértékű kamat megfizetésére kötelezte anélkül, hogy ennek indokai az ítélet indokolásából megállapíthatóak lennének.

Előadták azt is, az elsőfokú bíróság az MHB-vel szembeni tartozásra alapított igény tekintetében X. r. alperest erre irányuló kereseti kérelem hiányában a tőketartozás ráeső részének ismételt megfizetésére kötelezte, figyelmen kívül hagyva azt, hogy

ezen összeg megfizetéséről a Legfelsőbb Bíróság jogerős részítéletében már rendelkezett.

Bejelentették továbbá, és a végrehajtási eljárásban kiállított díjjegyzékkel igazolták, hogy az OKHB követelésből a dologi adós ingatlanára lefolytatott végrehajtási eljárás keretében időközben 37.631.554 forint megtérült, amely összegből vagyoni hozzájárulásuk arányára tekintettel a II.r. alperes javára 3.135.692 forint (2/24 rész), míg a X. r. alperes javára 1.567.981 forint vehető figyelembe, amely összegnek a II. r. és a X. r. alperes által a teljesítéskor történő beszámítását tudomásul veszik.

X. r. alperes fellebbezésében az ítélet rá vonatkozó rendelkezéseinek megváltoztatását, az MHB követelés tekintetében a tőke megfizetésére kötelezésének mellőzését, valamint az 1993. június 3-át követő időszakra a késedelmi kamatkövetelés elutasítását, míg az OKHB követelés tekintetében a kereset teljes elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

Előadta, az MHB követelésre nézve a Legfelsőbb Bíróság jogerős részítéletében már rendelkezett a tőke megfizetéséről, ennek alapján fizetési kötelezettségének már eleget is tett. Az elsőfokú bíróság ezért jogszabálysértően marasztalta ismételten a tőkeösszegben.

Egyebekben az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait megismételve hangsúlyozta, a közös vállalat felszámolási zárómérlege 1999. június 3-i elkészültének időpontját követő időszakra a felperes késedelmi kamatkövetelése megalapozatlan.

Az OKHB követelésre nézve ismételten kifejtette, a követelés felszámolási eljárásban történt 1993. július 5-i bejelentését megelőző utolsó végrehajtási cselekménynek az ingatlan becsérték 1992. június 12-i megállapítása minősül, az 1992. július 16-i jogerőre emelkedés időpontja nem tekinthető az elévülés félbeszakadását eredményező végrehajtási cselekménynek. Ezért a követelés ebben a részében 1993. június 12-én elévült.

A II. r. alperes az ítélet rá vonatkozó rendelkezésének megváltoztatását, vele szemben a kereset elutasítását, a felperesek perköltségben marasztalását kérte. Korábbi perbeli nyilatkozatait megismételve hangsúlyozta, a közhiteles cégnyilvántartás adatai kétséget kizáróan igazolják, hogy 1989. december 6-tól már nem volt tagja a közös vállalatnak a felperesek fizetési felszólítását pedig csak a tagsági viszonya megszűnését követő öt év eltelte után vette át, így vele szemben a követelés elévült.

2007. október 31-én előterjesztett fellebbezés kiegészítésében az első fokú ítélet meghozatalát követően megszületett 1/2007. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltakra hivatkozással kifejtette, az OKHB követelésből eredő tartozás 1989. szeptember 29-én esedékessé vált. A főkötelezettel szemben folytatott végrehajtási eljárás illetve felszámolási eljárás vele, mint mögöttes felelőssel szemben az elévülést nem szakította meg. A felperesek illetve jogelődek az 1989. szeptember 29-én esedékessé vált követelés megfizetésére csak 1995.

decemberében szőlították fel, a perindításra pedig csak 1997. február 18-án került sor. A felperesek követelése ezért elévült, keresetük ez okból is megalapozatlan.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az első fokú ítélet fellebbezésükkel nem támadott rendelkezéseinek helybenhagyására irányult.

A X. r. alperes fellebbezésében foglaltakra előadták, a késedelmi kamatfizetési kötelezettség a fizetési késedelem objektív jogkövetkezménye az a kötelezettet a tartozás kiegyenlítéséig terheli. E kötelezettségért a kezes is helytállni tartozik, az a körülmény pedig, hogy a főkötelezett felszámolási eljárás folytán jogutód nélkül megszűnik, a kezes kamatfizetési kötelezettségére nem hat ki, nem eredményez a kezesi helytállási kötelezettség terhesebbé válását.

Egyebekben az OKHB követelés elévülése körében korábbi perbeli nyilatkozataikat lényegében megismételve hangsúlyozták, a végrehajtási eljárás során a becsérték megállapítása egy végrehajtási cselekménynek minősül, e végrehajtási cselekmény a becsérték nem jogerős megállapításával kezdődik és a határozat jogerőre emelkedésével fejeződik be. Erre tekintettel pedig a X. r. alperes fellebbezésében állított okból sem következhetett be a követelés elévülése.

A II. r. alperes fellebbezésében foglaltakra előadták, a Legfelsőbb Bíróság jogerős határozataiban tényként megállapította, hogy a II. r. alperes 1990. december 31-i hatállyal lépett ki a közös vállalatból és az ettől számított öt év leteltét megelőzően kézhez vette a felperesi fizetési felszólítást. Az elévülés ezért a II. r. alperes vonatkozásában sem következhetett be.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között vizsgálta felül.

A felperesi fellebbezés teljes egészében, a X. r. alperesi fellebbezés részben megalapozott, míg a II. r. alperes fellebbezése megalapozatlan.

A jelen perben alkalmazandó 1988. évi VI. törvény (Gt.) a közös vállalat tagjainak illetve volt tagjainak a közös vállalat tartozásaiét fennálló felelősségéről is rendelkezett.

A 127. § (1) bekezdése kimondta, ha a vállalati vagyon a tartozásokat nem fedezi, a tagok a vállalat tartozásaiért együttesen - vagyoni hozzájárulásuk arányában - kezesként felelnek.

A 147. § (2) bekezdése értelmében pedig a kilépő tag a kilépéstől számított öt évig felelt a vállalatnak a kilépése előtt keletkezett tartozásaiért.

Az 54. § (1) bekezdése továbbá akként rendelkezett, a gazdasági társaság vagy tagjai ellen a társaságot terhelő kötelezettségek alapján érvényesíthető követelések

a társaság vagy a tagsági viszony megszűnésétől számított öt év alatt évülnék el, ha jogszabály valamely követelésre rövidebb elévülési időt nem állapít meg.

A kezességre, a kezes helytállási kötelezettségére, annak mértékére nézve a Ptk. rendelkezik.

A 272. § (1) bekezdése értelmében a kezesi felelősség azt jelenti, hogy amennyiben a kötelezett nem teljesít, helyette a kezes fog a jogosultnak teljesíteni.

A 273. § (1) bekezdése szerint a kezes kötelezettsége ahhoz a kötelezettséghez igazodik, amelyért kezességet vállalt, érvényesítheti azokat a kifogásokat amelyeket a kötelezett érvényesíthetett a jogosulttal szemben.

A (3) bekezdés a bírósági úton nem érvényesíthető követelés kezesével szemben kizárja a követelés bírósági úton való érvényesítését.

A Ptk. 301. § (1) bekezdése pénztartozás esetében a késedelem objektív jogkövetkezményeként a késedelembe esés időpontjától kezdődően késedelmi kamatfizetési kötelezettséget ír elő a kötelezett számára. E kamatfizetési kötelezettség a késedelembe esés időpontjától a követelés kifizetéséig mindvégig fennáll.

A pereli követelések esedékessége időpontjában hatályban volt, így a jelen jogvita elbírálása során még alkalmazandó Ptk. 324. § (1) bekezdésének második mondata a gazdálkodó szervezetek közötti pénzkövetelések elévülési idejét egy évben állapította meg.

A Ptk. 326. § (1) bekezdése értelmében az elévülés a követelés esedékessé válásával kezdődik. A (2) bekezdés ugyanakkor kimondja, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetén pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra.

Az elévülés megszakadásáról a Ptk. 327. §-a rendelkezik. Az (1)-(2) bekezdés értelmében a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás, a követelés bírósági úton való érvényesítése, továbbá megegyezéssel való módosítása - ide értve az egyezséget is - végül a tartozásnak a kötelezett részéről való elismerése megszakítja az elévülést, az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülés újból megkezdődik.

A (3) bekezdés pedig kimondja azt is, ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

A fenti jogszabályi rendelkezésekből leszűrhető, a közös vállalattal szemben fennálló, el nem évült követelésekért a közös vállalat tagjai a közös vállalat megszűnéséig és az azt követő öt évig, míg a volt tagok tagsági viszonyuk megszűnésétől számított öt évig tartoznak kezesként helytállni vagyoni hozzájárulásuk arányában. E helytállási kötelezettségük a főkötelezett közös vállalat kötelezettségéhez igazodik, így a késedelmi kamatokra is kiterjed. A késedelmi kamatfizetési kötelezettség pedig mindaddig fennáll, amíg a jogosult részére a tartozás kifizetése meg nem történik.

Az OKHB követelés tekintetében a rendelkezésre álló adatok, így a végrehajtási iratok alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a követelés a főkötelezett közös vállalattal szemben a felszámolási eljárás megindulásáig, illetve a perbeli követelésnek a felszámolási eljárásban 1993. július 5-én történt bejelentéséig nem évült el, helytálló az elsőfokú bíróság ebben a kérdésben elfoglalt jogi álláspontja. E körben a Fővárosi Ítéltábla rámutat, a becsérték a jogerőre emelkedéssel tekintendő megállapítottnak, olyan végleges összegnek, amelynek alapján a további végrehajtási cselekmények folytathatók. Ezen időpont pedig 1992. július 16-a volt, amelytől számított egy éven belül az igénybejelentés a felszámolási eljárásban megtörtént, a követelés elévülése nem következett be. Téves a X. r. alperes ezzel ellentétes fellebbezési előadása.

A X. r. alperes, mint kezes helytállási kötelezettsége a perben nem volt vitás. A már kifejtettekre figyelemmel pedig a X. r. alperes, mint kezes a helytállási kötelezettsége alapjául szolgáló jogügyletben kikötött késedelmi kamatot tartozik megfizetni, és pedig - figyelemmel arra, hogy a kezesség a tartozás személyes biztosítékaul szolgál, a kezes a főkötelezett helyébe lép - a teljesítésig.

A II. r. alperes kezesi helytállási kötelezettségére nézve a Fővárosi Ítéltábla álláspontja a következő.

Kétségtelen, a cégjegyzékben nyilvántartott cégek adataira nézve elsősorban a közhiteles cégnyilvántartás adatait kell irányadónak tekinteni. Ugyanakkor a cégnyilvántartás, mint közokirat adataival szemben a Pp. 195. § (5) bekezdése értelmében az ellenbizonyítás megengedett.

A II. r. alperes tag kezesi felelőssége szempontjából pedig nem hagyható figyelmen kívül az a tény, hogy a cégiratokból megállapíthatóan tagsági viszonya 1990. december 31-én szűnt meg, amely tény egyebekben a Legfelsőbb Bíróság jogerős részítele is rögzítette. (Ezt támasztja alá a közös vállalat cégiratai között fellelhető, a vállalat által a hatályos adataival történt bejegyzését megelőzően, 1991. október 24-én benyújtott változásbejegyzési kérelem is.) A II. r. alperes kezesi helytállási kötelezettsége tehát a Gt. 147. § (2) bekezdésében foglaltak szerint 1990.

december 31-étől számított öt évig állt fenn a közös vállalat el nem évült tartozásaiért.

A perbeli adatokból a már kifejtettek szerint egyértelműen megállapítható, hogy a vállalat tartozása nem évült el, továbbá az is, hogy a II. r. alperes felszólítása a teljesítésre 1995. december 27-én megtörtént, II. r. alperes a felhívást ekkor átvette, így vele szemben ebben az időpontban az elévülés megszakadt. A kereset benyújtására pedig 1997. február 18-án az elévülési időn belül sor került, mindezekre figyelemmel téves a II. r. alperes elévülésre való hivatkozása.

Egyebekben nem kétséges, hogy a módosított kereset alpereseknek kizárólag a II. r. felperes javára történő marasztalására irányult, továbbá az sem, hogy az MHB követelés tekintetében a megismételt eljárás a Legfelsőbb Bíróság részítéletében foglalt marasztalásra tekintettel már csak a kamatfizetési kötelezettségre nézve folyt.

Kétségtelen továbbá az is, hogy az MHB követeléssel összefüggésben a módosított kereset valamennyi alperesre nézve 20 + 6 % mértékű késedelmi kamat megfizetésére irányult, a megállapodásban foglaltakra hivatkozással, a kamat mértékét az alperesek sem vitatták. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor az alpereseket mindkét felperes javára marasztalta, továbbá amikor a X. r. alperest ismételten kötelezte az 1.764.706 forint tőke megfizetésére, ugyanakkor a X. r. alperes által fizetendő késedelmi kamat mértékét csupán 20 %-ban állapította meg.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta azzal a kiegészítéssel, hogy az összegeket alperesek az OKHB követelésből időközben megtérült összegekkel csökkentve tartoznak megfizetni.

A Fővárosi Ítéltábla a II. és X. r. alpereseket a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperesek fellebbezési eljárási illetékből és a 8/2002.(III.30.) IM rendelet 2. §-a alkalmazásával megállapított, az áfát is tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

Budapest, 2007. november 9.

. Rózsa Éva s. k.

a tanács elnöke

Dr. Felker László s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiss Sándorné
tisztviselő